

Jutt mehest, kes teadis ussisõnu. Jüri Parijõgi 120

Aivi Parijõgi

Kas nüüd just ussisõnadeks nimetada Parijõe oskust oma lugejaile mõjuda, aga selline on kogumikus „Külaliste leib ja teisi eesti muinasjutte“ ühe muinasjutu pealkiri. Tänapäeva Eesti kirjandusega vähegi kursis olev inimene teab seda pealkirja, küll veidi lühemalt, kindlasti. „Mees, kes teadis ussisõnu“. Muide, korra on ka ilmunud raamat, mille pealkiri oli „Jutt mehest, kes teadis ussisõnu“. See on 1977. aastal ilmunud Andres Jaaksoo koostatud muinasjuttude ja muistendite kogumik „Jutt mehest, kes teadis ussisõnu ja teisi eesti muinasjutte“, mis sisaldab mitme autori muinaslugusid. Et Parijõgi andis Kivirähale nii romaani pealkirja kui ka ainet, on varem viidanud Ott Heinapuu möödunud aasta märtsi „Loomingus“. Ta leiab, et ussisõnade teema on pärit juba mainitud samanimelisest kogumikust, mille nimijutt kõneleb ussihammustuse ravimisest ja usside eemaletõrjumisest. Ning et Kiviräha romaani seisukohalt on olulised muinasjutu esimene ja viimane lause. Vastavalt: „Minu vanaisa kõneles, et kui tema poisike olnud, siis elanud Leeli saunas vana Märts, kes osanud lindude ja loomade keeli ning mõistnud ussisõnu“ ja „Miks Märts neid ussisõnu oma pojale ei õpetanud, seda vanaisa ei teadnud“. Heinapuu meelest on Kivirähk nendest kahest lausest kujundanud oma romaani selgroo. Ta ütleb ka, et need laused asetavad Parijõe jutu mingisse konkreetseesse paika, mida lugeja võib endale ette kujutada.

Olen siiski üsna kindel, et suure lugemusega Kivirähk on lugenud ka „Külaliste leiba“, kus leidub veel mitu muinasjuttu ussides. Nagu „Ussimägi“, „Ussikuningas“, „Uss helmesteks“ ja „Kuidas mees ussikoopast õnne leidis“. Aga mis puutub konkreetseesse paika, mida lugeja võib ette kujutada, siis ussisõnade ja n-õ ussidega koos elamise temaatika ei olnud Parijõele endale sugugi võõras. Tema lapsepõlvkodust ühele poole jäi mets ja teisele poole jõgi, niisked metsaheinamaad kubisesid rästikutest. Ja neid ei jäänud aastatega eriti vähemaks. Veel minu isa, kirjaniku vennapoeg, mäletas, kuidas ta ühe heinamaa ussidemaaks ristas, sest seal oli väga palju rästikuid, ja et kui vankriga heinamaale sõideti, siis alati jäi mõni uss ratta alla. Eks neid madusid ka hävitati, aga samas oldi nendega harjutud ja osati hakkama saada. Kuid need päris õiged ussisõnad olid selleks ajaks juba ununenud.

Alati, kui minult küsitakse, kas ma olen Jüri Parijõe sugulane, on mul mõistagi hea meel, aga mitte ainult selle pärast, et saan öelda jah, Jüri oli minu vanaisa vend ehk siis meie koduses kõnepruugis vanalell. Mul on hea meel selle pärast, et kui küsitakse, siis järelikult teatakse ja mäletatakse. Enamasti on küsija öelnud, et Parijõgi oli tema lapsepõlve lemmikirjanik. Muide, ostsin kunagi antikvariaadist 1937. aastal ilmunud jutukogumiku „Meie Eku“, mille lõpulehekülgedele oli lapsekäega kirjutatud: „Ilusaim raamat üle Nõukogude Eesti“. Kusjuures sõna nõukogude oli punase pliiatsiga läbi kriipsutatud. Paraku jääb selliseid küsimisi aastatega aina vähemaks. Kas on uuel põlvkonnal n-õ omad ussisõnad või pole me ise osanud vanu hästi alles hoida.

Ehk nagu kasvatusteadlane Mare Mürsepp juba 2004. aastal lastekirjanduse ümarlauas ütles: „Tänase lapse ja juba tudengigi jaoks on Ellen Niit minevik ja Jüri Parijõgi enneminevik. Viimase väga toredaid lastejutte võiks parema mõistmise huvides välja anda nagu Tiia Toometi „Vana aja lugusid“ – seletuste ja sobivate illustatsioonidega.“

Kas või kuidas meid võiksid täna kõnetada lood, mille autori sünnist möödub 2. septembril 120 aastat ja lugude esmailmumine jääb 85-70 aasta taha? Jüri Parijõgi oli teadupärast esimene eesti päris lastekirjanik, kes pühenduski laste ja noortele. Kuigi tema esikkogu, 1926. aastal ilmunud „Semendivabrikut“ ei peetud algul lastekirjanduseks. Aga minu arvates ongi Parijõe jutud ühtviisi kõitvad nii laste kui täiskasvanute jaoks. Näiteks leiame Heino Puhveli koostatud 1985. aastal ilmunud raamatus „Tung kaugustesse. Valik eesti novelle XX sajandi algupoolelt“ Parijõe jutu „Streik“. Usun, et tänaste kirjandusgurmaanide jaoks oleks „Tsemendivabrikut“ uustrükk üks tõeliselt hea lugemiselamus. Rein Veidemann oma raamatus „101 Eesti kirjandusteost“ tõdeb, et „Semnedivabrikuga“ võrreldav nihkumine n-õ täiskasvanute kirjandusest laste- või

noorsooskirjandusse leidis aset ka Oskar Lutsu „Kevadega“. Ent mõlemad - „Nii „Kevade“ kui ka „Semendivabrik“ on lugeja east sõltumata loetavad just üldinimliku sügavuse tõttu. Need on seega ka lugeja seisukohalt eatud teosed.“ Siin ongi üks küsimuse koht – kas tänapäeval ei võiks, ei peaks Parijõe novellistikat pakkuma ka täiskasvanuile.

Omaval ajal said Parijõge jutud muidugi kiiresti ka laste hulgas populaarseks. Kui Eesti Raadioringhääling alustas 5. mail 1927 esimest saadet lastele ehk „Lastetundi“, luges Felix Moor selles ette kaks Jüri Parijõe juttu, nendeks olid „Katkine kruus“ ja „Uued saapad“. Autor ise oli sel ajal Rakvere Õpetajate Seminari harjutuskooli juhataja. Tema õpilane Ella Rajari on meenutanud 1920ndate aastate keskpaikka koolis: „Juba tõik, et meie kooli- ja klassijuhataja oli kirjanik, kelle jutte oli loetud sel ajal vist ainukese suurema kirjandusajakirja „Agu“ lehekülgedelt ja kelle lastejutte üsna pea saime lugeda kõigist ajakirjadest, kus lastegi lugemisvarale oli mõeldud, oli imeväärne. Ribadeks loeti Jüri Parijõe Kunda eluolu kajastavad jutud, klassi raamatukogus oli järjekord raamatukesele „Laevapoiis päevilt“. See meenutus pärineb 20 aasta tagant, kui tähistasime Jüri Parijõe sajandat sünniaastapäeva.

1930ndate aastate keskpaigaks oli Parijõgi väga menukas autor, kelle teostest, ka õpikutest ilmusid kordustrukid. Tuntusele aitas kindlasti kaasa ka 1935. aastal saadud raamatuaasta auhind. See anti välja 1918. -1935. aastani ilmunud teoste eest, ja proosa, luule ning näitekirjanduse kõrval oli juba olemas ka noorsooskirjanduse kategooria. Esimese auhinna sai Oskar Luts, teise auhinna Jüri Parijõgi ja kolmas oli Juhan Jaik. Parijõe tuntust tol ajal võib iseloomustada ühe looga, mille rääkis tema poeg Endel Parijõgi. Jüri Parijõgi soovitas oma perega Karepal, sealt umbes 15 kilomeetri kaugusele jääb nii tema sünnikoht kui vend Joosepi talu. Jüri armastas füüsilist tööd teha ja käis suviti vennal abis heina tegemas ja puid lõhkumas. Võimalusel võttis ta ka poja kaasa. Kord olid nad kahekesi jalgrattal jõudnud umbes poolele teele Karepa ja Kunda vahel, kui neid peatas politseinik. Mundrikandja ütles, et niimoodi – laps pulga peal, sõita ei tohi ja tahtis ratturile trahvi teha. Kui ta aga trahvikviitungi jaoks sõitja nime küsis ja kuulis, et tegu on Jüri Parijõega, jäi trahvimine kohe katki. Kirjanik muidugi lubas, et enam ta nii ei tee. Aga kui palju on meil praegu politseinikke, kes nime järgi lastekirjanikke tunnevad? Selle jutuga ei taha ma öelda, et kirjanikud peaksid vale teguviisi pärast trahvimata jääma. :)

Pea tunnistama, et minu jaoks ei olnud Parijõgi lapsepõlves lemmikirjanik selles mõttes, et mõnedki tema lood tegid lapse hinge kurvaks ja nutt tuli peale. Mõnda juttu uuesti üle lugedes läheb meel praegugi haledaks. Kuigi täiskasvanuna tajun paremini huumorit, mida neis juttudes ka leidub. Parijõe lihtsate, lühikeste lausete taha jääb palju ruumi emotsioonile, lugeja oma tunnetele ja läbielamistele. Aga ta puudutab oma lugejat sügavalt, vahel teeb ta seda veidi rõõmsamalt, vahel nukramalt. Jüri Parijõe tuntuim uurija Reet Krusten on Parijõe juttude stiilist, temaatikast ja neis esitatavast väärtushinnangutest nii ilusasti ja hästi kirjutanud, et ma ei hakka siin seda kõike lühemalt ümber ütleva. Palju on kõneldud Parijõest kui loomuldasa andekast psühholoogist, kelle jutud annavad aimu lapse hinge heast tundmisest, mis aitas tal olla ka väga armastatud õpetaja. Aga üks kõigis Parijõe lugedes on ikka üsna palju teda ennast. Seda haridusjanust poissi, kes kuulas tööl turbarabas vanade meeste jutte ja jälgis isale sadamasse süüa viies sealset elu. Vaikne tähelepanelik vaatleja, kes vajadusel oskas ka enda eest väljas olla, kes elu lõpuni uskus, et haridus, mille all tuleks silmas pidada õppimist kõige laiemas mõttes, on võti paremasse tulevikku. See poiss on osanud juba väiksesena vaadelda, tähele panna ja mõtestada ümbritsevat elu, aga ta on meelde jätnud ka oma emotsioonid ja mõtted. Küllap oli temas teatud annus kaasasündinud närvierksust ja nukrameelsust, mida aga tasakaalustas kodust kaasa antud teadmine, et hakkama lihtsalt tuleb saada. Ei saa jääda nukrutsema, tuleb õppida ja tööd teha. Reisikirjas „Soome, Soome“ kirjutab Parijõgi, kuidas see maa sai talle lähedaseks kirjanduse kaudu ja selle valikki kõneleb midagi tema enda kohta. Parijõgi kirjutab: „Mulle meeldis Juhani Aho tagasihoidlik nukker luule, Aleksis Kivi selgejoonelised kujud.“ Ja veel üks katkend samast teosest: „Mulle meeldib kõige rohkem Nikolai kiriku äärmiselt lihtne ja tagasihoidlik sisemus. Säälnäen Lutheri kuju kõrval ka soome mehe Mikael Agricola kuju, Lutheri kaasaegne, soome kirjakeele põhjendaja. Hiljem nägin sama kuju Viiburis ühe kiriku ees platsil. Energiline, kõhn jumalamehe nägu. Mäletan temast poisikesena

lugenud olevat, et lapsena sõi pedajakoortega segatud leiba, istudes tõmbas sagedasti jalad enese alla, sest tuba oli külm, ja mängis põrandal seapõrsastega, kes olid külma eest tuppa toodud. Siis jah unistasin sellest mehest mitmel talveõhtul, nüüd tuleb see kõik selgesti meele Üle sajandite kestab see mälestus ja ulatub üle mere Viru talupoisi tuppagi, kes samuti mängib põrsastega põrandal ja tõmbab jalad külma eest enese alla.“

Siinkohal üks kõrvalepõige. Nii nagu Parijõe meeldis Juhani Aho nukker luule, on ehk mõni teine jälle Parijõe hingeliigutavates (just selle sõnaga „hingeliigutav“ on Rein Veidemann iseloomustanud „Semendivabrikut“) juttudes leidnud midagi enda jaoks loomuomast. Nii mõtlesin, kui lugesin Elo Viidingu luuletust „Ühele häälele“, milles on juttu varalahkunud isast. Elo Viiding meenutab muuhulgas, mis seostub tal varase lapsepõlve ja isaga:

Ja kriminaalromaani mäletan, laip,
ja vanasaksa tähtedes Parijõge
ja luulekogu, Olympia kirjutusmasin

Kui küsida, kas keegi tänapäeva Eesti kirjanikest on ka loonud midagi, mis võiks meenutada Parijõe stiili, siis õige pisut aimub seda minu jaoks Ellen Niidu „Pille-Riini lugudest“. Ellen Niit kirjutas ka esimesele nõukogude ajal ilmunud Parijõe jutukogule - 1958. ilmunud raamatule „Jutte“ järelsõna. Kõige enam ehk meenub Parijõgi, kui lugeda Viivi Luige „Leopoldi lugusid“. Seal on külapoiss Leopold oma elu elamas nõukogudeaegses ümbruses, aga kõik muu on üsna sarnane ja ühtmoodi väga hea lugemine.

Aga tagasi Jüri Parijõe juurde. Õnneks ei piirdunud Jüri ainult unistamisega. Unistused ja mõtted tuli ka ellu viia. Selle olulisusele viitab ka jutukogu „Teotahtelised poisid“. Kirjaniku poeg Endel Parijõgi on meenutanud, et isa oli oma lastele - tütrele ja pojale - sageli korranud: „Igaüks peab ise endaga hakkama saama.“

Olin oma tänase jutu siimaani valmis kirjutanud, kui lugesin Sirbist Eva Koffi artiklit „Inimene on ka laps“, kus ta arutleb teemal, milline lastekirjandus lapsi puudutab. Ka tema leiab, et lastekirjandus ei ole ainult lastekirjandus, vaid kirjandus. Lastele kirjutaja peaks lapsepõlve endas üles leidma ja avama: „Selline raamat võib sündida, kui kirjutaja tunneb huvi lapse vastu. Lapse vastu iseendas ja enese kõrval. Kui ta näeb, mis on lapsele tegelikult oluline, ega piirdu üldlevinud arusaamaga sellest, kuidas peaks üks korralik lasteraamat välja nägema, millest ja millistes piirides jutustama.“ Heast lastekirjandusest näiteid tuues on ta „ootamatult kapist leidnud Jüri Parijõe lood vana aja lastest“. Nõnda siis, oleme ehk ussisõnad, ka ammu kapipõhja unustatud ussisõnad, ära tundnud. Aga kuidas need meile taas kättesaadavaks teha, kuidas nende olemasolule tähelepanu pöörata.

Viimastel aastatel on Jüri Parijõgi avastamist või taasavastamist leidnud jõulujuttude autorina. 2010. aastal ilmus Epp Marguste toredate piltidega raamat „Jõulud akende taga“. Oma põhiolemuselt ei eraldu jõululood Parijõe muust loomingust, sest kõigile Parijõe juttudele on omane lapsehinge hea tundmine, südamlikkus, terav pilk sotsiaalsete olude suhtes ja sageli ka teatav nukrus. Omaaegselt jõulujuttude stereotüübist on Parijõe lood aga kindlasti erinevad. Stereotüübi all pean ma silmas magusaid lookesi, mis sageli ilmusid ajakirjades ja kus räägiti, kuidas rikkad vaesematele jõulurõõmu pakuvad või esitati rõõmsaid jõulumuinasjutte loomadest tegelastega. Kuigi Parijõe jõulujutud moodustavad tema loomingust väga väikese osa, on need küllap tänu oma sotsiaalsusele ja südamlikkusele lausa ajatud. Meie riigi tänast sotsiaalselt olukorda vaadates tundub aga, et need jutud on jälle lausa tänapäevast võetud. Lisaks Parijõe tuntumate ja populaarsemate jõulujuttude taastrükkidele võiks mu meelest uuesti välja anda 1930. aastal ilmunud raamatu „Jõulud, jõulud“, mis sisaldab lisaks tuntud lugudele nagu näiteks „Jõulud akende taga ja „Lehepoiste jõulumees“ ka vähemtuntud „Isaga jõulukirikus“, „Jõulujutt Endule“ ja „Imeküünal (või Jõuluküünal)“, viimast, tõi küll, on olnud huvilistel võimalik leida erinevatest jõulukogumikest.

Aga edasi - Valentin Marvet, nn Tartu ulakate poiste kooli direktor, kes jagas IV algkooli juhataja

Parijõega sama koolimaja, iseloomustas Parijõge vaikse mehena, kes ei tõstnud kunagi häält, kuid oli oma nõudmistes väga järjekindel. Vaikne vaatleja kirjutas Marveti kooli ainetel valmis „Teraspoisi“, oli siis toonud raamatu Marvetile ja öelnud: „Loe, kas on ka õigesti kirja pandud“ „Teraspoiss“, mis esimest korda jõudis lugejate lauale 1937. aastal ja mis viimati ilmus 1994. aastal on jõudnud koolilaste kohustusliku kirjanduse nimekirja, mõnes koolis on see soovitatav või kohustuslik just poistele. Iseküsimus on, kuidas seitsmenda klassi poisse, kel ehk ongi ka peategelase Jaaniga sarnaseid elumuresid, üleüldse lugema panna. Kui ta kord aga järje peale saab, siis võiks see raamat toeks olla küll.

Kunagine Loobu algkooli õpilane Taimo Meelind meenutas 2008. aastal kooli sünnipäeval: „Mäletan, et kuskil vanemas klassis käies viisin kodust kooli Jüri Parijõe raamatu „Möödunud ajad jutustavad“. Sõpradele näidates ja selle sisu tutvustades sattusime ka õpetaja Rohtla vaatevälja. Tema kutsus mu eemale ja ütles vaikselt, et ma enam seda raamatut kooli ei tooks. See asi oleks tol ajal võinud lõppeda väga halvasti mulle, vanematele ja võimalik, et ka koolile. Aeg oli veel selline,”

2006ndal aastal taasilmunud ajalooõpik „Möödunud ajad jutustavad“ müüdi kiiresti läbi, teos on novellistliku ajalookäsitluse hea näide, kus konkreetsete lugude toel saab sisse elada ajaloo sündmustesse ja nii jäävad ka kuivad faktid paremini meelde. Võibolla oleks juba vaja lisatrukki. Algselt kooliõpikuks mõeldud raamat võiks praegu olla nii põnev lisalugemine ajalootunnis kui ka huvitav juturaamat, just selline, mis tekitab huvi ajaloo vastu.

Ella Rajari, Parijõe õpilane Rakvere Õpetajate Seminari harjutuskoolist, on meenutanud: „Varakevadel, kui koolimaja taguses lepikus tärkasid ülased, peeti enamik koolitunde vabas looduses. Just Parijõgi oli see, kes meid mõnikord ka kooliaeda viis ja maasikaid või muid aiakultuure kasvatama õpetas. Puupulgal puude vääristamise võtmed ei saanud selgeks mitte loodusloo-, vaid just Parijõe kodulootunnis“.

Parijõe lühijuttudestki saame sageli midagi n-õ kasulikku teada, saame targemaks. Näiteks saame haaravas loos „Kuidas Enn ja Jaan olid mesinikud“ teada, kuidas tuleb mesilastega ümber käia. „Mägiste poiste kanakasvatuse“ pakub kaasaelamisrõõmu ettevõtlike poiste tegemistele, samas õpime tundma kanade käitumist ja eluviisi – millal ja miks kana kaagutab, kuidas leida kanapesa ja miks tuleb üks muna jätta pesamunaks. Ka tänapäeva lapsed võiksid seda ju ometi veel teada.

Kui meie esimesed ümbermaailma purjetajad teele läksid, siis loeti enne ja sõidu ajal, mida on merereisidest jutustanud meie oma kirjanikud. Jüri Parijõgi, kes ei olnud üldse meremees, on osanud väga tõetruult ja elavalt kirjutada kõigest, mis merel läbi ja üle elati. Ilmselt tuginevad teosed „Laevapoisi päevilt“ ja „Kulbult Atlandile“ suures osas Kunda sadamas nähtule ja kuuldule. Muide, 1935. aastal Õpilaslehele antud intervjuus nimetab kirjanik, et lapsepõlves oli teda esmalt köitnud meremehe amet. Mõne aja pärast soovinud ta aga saada revolutsionäärriks ja alles siis jäi püsima õpetaja elukutse juurde 23. detsembril 2000 kirjutas Lennuki madrus Tiit Pruuli Eesti Päevalehele jõulude saabumise ootusest Parijõge appi võttes: ”“Kui ma pärast vahikorda istusin masti alla ja igatsesin, siis tundsin, et keegi pani käe mu õlale: see oli kapten. ”Mis on, Nigul, kas jõule igatsed?” Vaatasin talle otsa ja nägin selle karmi meremehe silmis sama igatsust, mis vaevas mind.” Jüri Parijõgi ”Jõulud Kulbul.“ Lennuki jõulud tulevad taas Atlandil. Sel korral St. Helena saare lähedal, seal, kus Napoleon Bonaparte oma ette kaotusele määratud võitlusrohked elupäevad pagenduses lõpetas. Juba teised jõulupühad kodust kaugel.“ . Jällegi, pangem tähele, olid lugejad täiskasvanud. Küllap oleksid ka Parijõe merejutud huvitav ja kasulik lugemisvara kõikidele, kes nüüd nii moodsa harrastusega tegelevad nagu on seda ümber maapalli purjetamine. Kasvõi teadmaks, et mingil hetkel tabab hinge igatsus ehk siis see Suur Hall, millest palju hiljem on nii hästi kirjutanud Juhan Smuul oma „Jäises raamatus“.

Parijõgi tundis väga sügavat huvi Soome ja soomlaste vastu. Võib-olla oleme meie oma huvi Soome vastu juba kustutanud, matkanud selle maa risti-põiki läbi ja lugenud palju soome hinge avavaid teoseid. Rääkimata sellest, et Soome pakub praegu huvi väga pragmaatilistel põhjustel. Usun aga, et soomlaste jaoks oleks huvitav teada, kuidas eestlane 1920ndatel aastatel Soomet

kujutab. 1929. Aastal ilmunud reisikiri „Soome“ viib lugeja esmalt Helsingisse ja sealt edasi tuleb Tampere, Jyväskylä, Oulu, Aavasaksa ja sealt Savonlinna, Imatra ja Viiburi kaudu jälle tagasi. Autor võrdleb Eestit ja Soomet, aga ka oma varasemaid, raamatutest saadud teadmisi tegeliku eluga. Ja veel - 1937. aastal ilmunud matkamälestuste kogumikus „Alutaguse metsades“ ilmus lugu „Kundast Suursaarele“. See lugu oleks tõenäoliselt väga huvitav nendele soomlastele, kelle esivanemad olid sunnitud oma kodu sõjakeerises maha jätma ja kes näiteks on kogunenud Suursaare ja Tütarsaare seltsidesse. Põhjaranniku rahvas Kundas ja Viru-Nigula vallas on taas elustanud nn sõbrakaubanduse liikumise. Muidugi ei too soomlased enam meile tohukala ja tünnisilku ega vii siit kartulit ja vilja vastu, aga sõprusuhted on taastatud ja huvi tõlke vastu oleks kindlasti olemas. Teadaolevalt on praeguseks Parijõelt soome keelde tõlgitud 1930. aastal „Laevapõisi päevilt“ ja 1981. aastal „Külaliste leib ja teisi eesti muinasjutte“. Paar aastat tagasi võtsin Joensuu raamatukogus ette nende raamatute otsimise ja muinasjuturaamatu leidsingi. Raamat nagu uus, ei tea, kas oli kordagi laenutatud. Nii et ehk pakkuda soomlastele midagi, mis neist endist räägib. Parijõe reisijuttudest on tänaseks saanud huvitav ajaloodokument.

Parijõgi oli kirjanik, kes vaeses aga haridussõbralikus suurperes sirgudes, Kunda mõisa, areneva tööstusasula ning sadama vahel liikudes sai selgeks hea kirjanduse ussisõnad. Kahjuks ei antud talle neid kaua kasutada. Hukkudes oli ta kõigest 48aastane. Pikki aastaid olid tema sõnad siinmail üldse keelatud. Nende taasavastamisele on kaasa aidanud paljud head inimesed. Kosutust võiks Parijõe looming meile siiski tihedamini pakkuda. Kui meil peaks selleks aga mingit erilist põhjust vaja minema, siis kirjaniku 120. sünniaastapäev seda ju ometi on.